Ուրևելյան գորգի պատմությունը և հայկական գորգի պատմությունը հիմնական մասերով մինչև XIX դարի կեսերը նույնական են:

— Մենք չգիտենք, թե երբ է հորինվել գորգագործությունը: Բայց մենք գիտենք, որ Ք. ա. V դարից եկող հնագույն օրինակը երևան է հանում ուրարտական ազդեցություն ունեցող զարդանախշ... Հենց Պազիրիկ գորգը բարձր մշակույթի հասած, նուրբ զարդանախշով ցածրախավ գործվածք է, որ կարող էր պատրաստված լինել միայն որևէ արքունական կամ քաղաքային վարպետացած արհեստանոցում: Գորգը... հատակի երեսարկ չէ, այլ՝ միաձշանակորեն զորության խորհրդանիշ... և կարող է ունենալ շարխափան նշանակություն:

— Եթե ինձ հարցնեն, թե հայկական գորգը վերջիվերջո ինչպիսի տեսք ունի, ապա կարող եմ միանշանակորեն ասել՝ այնպիսի, ինչպիսիք են գրեթե բոլոր արևելյան գորգերը: Զարդանախշի իմ վերլուծությունը ցույց է տվել, որ գորգի բոլոր զարդանախշերը կարելի է հանգեցնել լիովին սակավաթիվ հիմնաձևերի, որոնք իրենց հերթին Ք. ա. II - I հազարամյակներից ի վեր հայկական մշակութատարածքում առկա ավանդաձևեր են...

Որպես լիովին տիպիկ հայկական հատկանիշ, ես կնշեի վարիացիայի հրճվանքը, հատկապես գույնի մեջ :

ՖՈՒՔՄԱՐ ԳԱՆՑՅՈՐՆ

Քրիստոնեա - արևելյան գորգը, 1990